

Sbírka soudních rozhodnutí

USNESENÍ SOUDNÍHO DVORA (desátého senátu)

2. června 2016*

„Řízení o předběžné otázce — Svoboda usazování — Základní práva — Respektování práva na vlastnictví — Zvláštní dědický režim pro zemědělské podniky — Listina základních práv Evropské unie — Rozsah působnosti — Provádění unijního práva — Neexistence — Skutkový stav v původním řízení, k němuž došlo před datem přistoupení dotyčného členského státu k Evropské unii — Zjevný nedostatek pravomoci Soudního dvora“

Ve věci C-50/16,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Sąd Rejonowy w Koninie (okresní soud v Koninu, Polsko) ze dne 12. ledna 2016, došlým Soudnímu dvoru dne 28. ledna 2016, v řízení zahájeném

Halinou Grodeckou

za přítomnosti

Józefa Konieczky a dalších,

SOUDNÍ DVŮR (desátý senát),

ve složení F. Biltgen, předseda senátu, A. Borg Barthet a M. Berger (zpravodajka), soudci,

generální advokát: M. Wathelet,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout usnesením s odůvodněním v souladu s čl. 53 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora,

vydává toto

Usnesení

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 2 a 8 SFEU, článku 1 dodatkového protokolu č. 1 k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „protokol č. 1“ a „EÚLP“), článku 14 EÚLP, jakož i čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci řízení zahájeného Halinou Grodeckou, týkajícího se návrhu na určení dědictví po smrti Kazimierze Konieczky, který zemřel dne 10. října 2000.

* Jednací jazyk: polština.

Právní rámec

- 3 Článek 1058 a násl. Kodeksu cywilnego (občanský zákoník), ve znění použitelném ve věci v původním řízení, stanovil zvláštní režim zákonné dědické posloupnosti pro zemědělské podniky se zemědělskou půdou o rozloze vyšší než jeden hektar. Článek 1059 občanského zákoníku tak v podstatě stanovil, že jen ti dědicové, kteří v den vzniku dědické události pracovali v odvětví zemědělské výroby nebo zejména měli odborné vzdělání pro výkon určité činnosti v zemědělské výrobě, ze zákona dědili zemědělský podnik; dědicové, kteří tyto podmínky nesplňovali, byli vyloučeni. Článek 1064 tohoto zákoníku stanovil, že definici, zejména definici odborného vzdělání, které je považováno za vhodné pro výkon zemědělské činnosti a umožňuje zdědit zemědělský podnik, bude stanoveno nařízením rady ministrů.
- 4 Podle článku 1063 občanského zákoníku přecházel zemědělský podnik na dědice za použití obecných zásad pouze tehdy, pokud ani manžel ani manželka zemřelého ani žádný z rodičů dědicích ze zákona, nesplňoval podmínky stanovené pro dědění takového podniku.
- 5 A konečně článek 925 občanského zákoníku stanoví, že pozůstalost přechází na dědice v den úmrtí zemřelého.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 6 Spor projednávaný u Sądu Rejonowego w Koninie (okresní soud v Koninu, Polsko) se týká návrhu na určení dědictví, který po smrti Kazimierze Konieczky, jenž zemřel dne 10. října 2000, podala Halina Grodecka. Dotyčné dědictví tvoří mimo jiné zemědělský podnik o rozloze vyšší než jeden hektar.
- 7 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že řízení o určení dědictví na základě ustanovení použitelných na skutkové okolnosti dotčené v původním řízení má za cíl zejména určit, zda pozůstalost nebo část této pozůstalosti má povahu zemědělského podniku, a určit dědice. Požadavek, podle něhož musí být tato povaha určena, se týká pouze dědických událostí, k nimž došlo, jako v projednávaném případě, před 14. únorem 2001, dnem, kdy byl zveřejněn rozsudek Trybunału Konstytucyjnego (Ústavní soud, Polsko) ze dne 31. ledna 2001, kterým bylo určeno, že ustanovení upravující dotýčný zvláštní režim jsou v rozporu s Ústavou; tato ustanovení byla následně zrušena.
- 8 Předkládající soud má pochybnosti o souladu uvedených ustanovení s protokolem č. 1 a čl. 17 odst. 1 Listiny. Tato ustanovení totiž zbavují dědice dědictví, které jim přísluší, když stanoví věcná omezení pro dědické tituly spojené se zemědělským podnikem. Dědic, který nemá kvalifikaci nezbytnou k tomu, aby mohl zdědit zemědělský podnik, je polským státem *de facto* zbaven vlastnictví k této části majetku po zemřelém.
- 9 Kromě toho podle předkládajícího soudu mohou být ustanovení dotčená ve věci v původním řízení v rozporu s článkem 14 EÚLP a s článkem 8 SFEU, neboť je otázkou, zda je rozlišování mezi dědici, kteří jsou oprávněni dědit, na základě věcných kritérií stanovených dotýcnou vnitrostátní právní úpravou, odůvodněno.
- 10 Za těchto podmínek se Sąd Rejonowy w Koninie (okresní soud v Koninu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být články 2 a 8 SFEU, článek 1 protokolu č. 1, článek 14 EÚLP, čl. 17 odst. 1 Listiny, v nichž jsou zakotveny zásady právního státu, rovnosti, zákazu diskriminace a ochrany vlastnictví, vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátním ustanovením omezujícím dědickou posloupnost pro zemědělské podniky, pokud dědic, polský či cizí státní příslušník, nesplňuje určitá věcná kritéria stanovená zákonem a upřesněná v prováděcím aktu?“

K pravomoci Soudního dvora

- 11 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda unijní právo brání vnitrostátním ustanovením omezujícím dědickou posloupnost pro zemědělské podniky, pokud dědic nesplňuje určitá věcná kritéria týkající se jeho způsobilosti vést takovýto podnik.
- 12 Na základě čl. 53 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora může Soudní dvůr v případě zjevného nedostatku pravomoci nebo zjevné nepříslušnosti Soudního dvora k projednání určité věci po vyslechnutí generálního advokáta kdykoli rozhodnout usnesením s odůvodněním, aniž by pokračoval v řízení.
- 13 Toto ustanovení je třeba v projednávané věci použít.
- 14 Zaprvé je totiž třeba připomenout, že Soudní dvůr má pravomoc k výkladu unijního práva, pokud jde o jeho použití v novém členském státě, až ode dne přistoupení tohoto členského státu k Evropské unii (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. června 1999, Andersson a Wåkerås-Andersson, C-321/97, EU:C:1999:307, bod 31; ze dne 10. ledna 2006, Ynos, C-302/04, EU:C:2006:9, bod 36, jakož i usnesení ze dne 5. listopadu 2014, VG Vodoopskrba, C-254/14, nezveřejněné, EU:C:2014:2354, bod 10).
- 15 Z předkládacího rozhodnutí přitom vyplývá, že skutkové okolnosti věci v původním řízení nastaly přede dnem přistoupení Polské republiky k Unii, to znamená 1. květnem 2004. Zemřelý, jehož pozůstalost je předmětem sporu v původním řízení, zemřel dne 10. října 2000. Podle článku 925 občanského zákoníku došlo k přechodu pozůstalosti na dědice s účinností od tohoto posledně uvedeného dne.
- 16 Zadruhé, pokud jde konkrétně o žádaný výklad článků 2 a 8 SFEU a článku 17 Listiny, z čl. 51 odst. 1 Listiny vyplývá, že ustanovení této Listiny jsou určena členským státům, výhradně pokud uplatňují unijní právo. Článek 6 odst. 1 SEU, stejně jako čl. 51 odst. 2 Listiny, upřesňují, že ustanovení této Listiny nijak nerozšiřují unijní pravomoci, jak jsou vymezeny ve Smlouvách.
- 17 Původní řízení se však týká návrhu na určení dědictví na základě hmotněprávních a procesních ustanovení polského práva, v předkládacím usnesení se přitom nenachází nic, co by umožňovalo dojít k závěru, že tato ustanovení provádějí unijní právo ve smyslu čl. 51 odst. 1 Listiny, nebo že by se dokonce týkala „činnosti“ Unie ve smyslu článku 8 SFEU.
- 18 Soudní dvůr tudíž nemá pravomoc odpovědět na položenou otázku v rozsahu, v němž se týká výkladu článků 2 a 8 SFEU, jakož i článku 17 Listiny (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. prosince 2010, Omalet, C-245/09, EU:C:2010:808, bod 18, jakož i usnesení ze dne 30. května 2013, Fierro a Marmorale, C-106/13, nezveřejněné, EU:C:2013:357, body 11 až 14 a citovaná judikatura).
- 19 Pokud jde konečně o žádaný výklad článku 1 protokolu č. 1 a článku 14 EÚLP, je sice pravda, že tato ustanovení se z části shodují s článkem 17 Listiny, v němž je zakotvena ochrana vlastnického práva, jakož i s jejím článkem 21, který se týká zákazu diskriminace. Nicméně, jak již bylo konstatováno v bodě 17 tohoto usnesení, předkládací rozhodnutí neobsahuje žádnou konkrétní okolnost, v jejímž důsledku by bylo možné mít za to, že předmět sporu v původním řízení má spojitost s unijním právem. V této situaci nemá Soudní dvůr pravomoc odpovědět na žádost o rozhodnutí o předběžné otázce (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 1. března 2011, Chartry, C-457/09, EU:C:2011:101, body 25 a 26 a citovaná judikatura).
- 20 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na základě čl. 53 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora konstatovat, že Soudní dvůr zjevně nemá pravomoc odpovědět na otázku položenou Sądem Rejonowym w Koninie (okresní soud v Koninu, Polsko).

K nákladům řízení

- 21 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (desátý senát) rozhodl takto:

Soudní dvůr Evropské unie zjevně nemá pravomoc odpovědět na otázku položenou Sądem Rejonowym w Koninie (okresní soud v Koninu, Polsko).

Podpisy.